

Cirkulärnr: 1991:67
Diariernr: 1991:1043
Handläggare: Ronnie Peterson
Avdsek: KES Ekadm
Datum: 1991-05-02
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret
Socialförvaltningen
Skolförvaltningen
Personalkontoret

Rubrik: Särskilt bidrag till kommuner
(SFS 1990:578 och 1154 samt förordning
1990:1374)

Bilagor: 1 RSVs skrivelse till skattemyndigheterna, kopia
av fastställd ansökningsblankett samt lagen och
förordningen
2 Program
3 Seminarieanmälan (kursanmälan)

Särskilt bidrag till kommuner (SFS 1990:578 och 1154 samt förordning 1990:1374)

I det nya momsskattesystemet är det fortfarande vissa tjänster som ligger utanför mervärdebeskattningens ram. Undantagen finns särskilt angivna i 8 § mervärdeskattelagen (ML). För de näringsidkare, som tillhandahåller momsfria tjänster, är all inköpsmoms en ren kostnad eftersom de ej är skattskyldiga till moms.

De undantagna områdena är främst sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning. Detta är verksamheter som i stor utsträckning ombesörjs av kommunerna. Kommunerna har från och med 1 januari 1991 erhållit en i det närmaste generell avdragsrätt för all sin inköpsmoms. Avdragsrätt föreligger även för de verksamheter som är undantagna från mervärdeskatteplikt enligt 8 § ML.

För att motverka eller neutralisera förskjutningar från privata mervärdeskattefria verksamheter till kommunal egenregi har ett särskilt statsbidrag tillskapats (SFS 1990:578 och 1154).

Statsbidrag utgår för upphandling eller bidrag till utgifter avseende

- * sjukvård
- * tandvård
- * social omvårdnad
- * utbildning
- * kommunalförbund för den del av förbundets verksamhet som inte medför skattskyldighet till moms.

Det är bara primär- eller landstingskommun som kan erhålla statsbidraget, som är 6 procent av kostnaden för upphandlingen, bidraget eller annan ersättning, inom ovanstående angivna tjänsteområden.

Statsbidraget ska sökas hos skattemyndigheten i det län där kommunen är registrerad enligt lagen om mervärdeskatt. RSV har utifrån förordningen, 1990:1374 om bidrag enligt lagen (1990:578) om särskilt bidrag till kommuner, fastställt formulär för ansökan (RSV 5786). RSVs skrivelse till skattemyndigheterna, kopia av fastställd ansökningsblankett samt lagen och förordningen biläggs enligt bilaga 1.

Ansökan kan avse en kalendermånad eller kvartal allt efter eget val. Det finns inget hinder att fritt välja mellan perioderna. Ansökan måste komma in till skattemyndigheten senast sex månader efter utgången av den tidsperiod ansökningsavser. Om t ex en kommun söker för januari månad måste ansökan lämnas in senast den sista juli. Om i stället första ansökan avser första kvartalet 1991 (januari-mars) så måste ansökan lämnas in senast den sista

september 1991. Ansökan skall avse upphandling, bidrag eller ersättning som bokförts hos kommunen under perioden.

Bidraget utgår endast om utgiven kommunal ersättning avser näringsidkare som inte är skattskyldig till moms. Begreppet näringsidkare ska tolkas extensivt för att eliminera konkurrensnedvridning. Enligt specialmotiveringen (prop 1989/90:111 sid 215) avses med näringsidkare. "Envar som driver näringsverksamhet. Det innefattar således även ideella föreningar, stiftelser, samfund m m."

Enligt Kommunförbundets tolkning ska ersättningar mellan kommuner eller kommun/stat inte innefattas i bidragsordningen, eftersom dessa enligt speciallagstiftning har en generell avdragsrätt. När det gäller staten är momsregelverket annorlunda än för kommunerna. De statliga myndigheterna blir budgetmässigt kompenserade för all ingående mervärdeskatt. Sådana statliga myndigheter som konkurrerar med privat icke momspliktig näringsverksamhet har däremot inte rätt att erhålla kompensation via budgetavräkning. I dagsläget är det bara AMU och SIPU, vilka sysslar med utbildning, som är undantagna. Detta innebär att kommun, som köper utbildningstjänster, från AMU eller SIPU, ha rätt till ifrågakarande statsbidrag. Motiveringen härför är att momsen hos AMU och SIPU är en faktisk kostnad eftersom det är utbildning där man konkurrerar med privata entreprenörer.

OMFATTNINGEN AV STATS BIDRAGET

Det är ogörligt att klarlägga alla tänkbara situationer i en kommun då ifrågakarade statsbidrag är aktuellt. Det omfattar kommunen både i egenskap av myndighet/leverantör som arbetsgivare/köpare.

Om man inom socialtjänstområdet anlitar ett privat behandlingshem för narkomanvård är regelverket för statsbidraget tillämpligt. På samma sätt är det om kommunen lämnar bidrag till Länkarna eller någon annan förening som bekämpar drogmissbruk. Bidragen syftar till att förebygga eller hjälpa utsatta människor, varför det innefattas i det sociala omsorgsbegreppet.

En annan situation där förutsättningarna för statsbidrag föreligger är när man i en kommun låter anställda genomgå special- eller vidareutbildning hos utbildningsanordnare som inte är skattskyldiga till moms. Eftersom det avser utbildning så har kommun rätt att erhålla statsbidrag.

Bidrag till olika bildningsförbund, är under förutsättning, att bidraget avser utbildning, också statsbidragsgrundande. Om bidraget också avser kulturella aktiviteter så måste bidraget delas upp i förhållande till vad det skall användas till hos mottagande institution. Statsbidrag för kulturella verksamheter medges ej.

Låter ett socialkontor sina klienter gå i speciell terapi och kommunerna betalar läkaren/terapeuten (privatpraktiserande) så föreligger rätt till statsbidrag. Om däremot kommunerna utger ett kontantbidrag till klienter, som disponerar pengarna för egna utlägg så har inte kommunen utan klienten köpt sjukvårdstjänsten, varför rätten till statsbidrag utgår.

Erhåller en vårdbehövande pengar för egen disposition till t ex nya tänder, så har inte kommunen rätt till statsbidrag. Om kommunen däremot upphandlar och betalar ifrågakarande privatpraktiserande tandläkare så har man rätt till statsbidrag.

Regelverket kring statsbidraget är således dispositivt i så måtto att kommunerna genom egna aktiva insatser kan påverka vad som ska ingå i en statsbidragsgrundande ersättning/bidrag. Vad som är ekonomiskt optimalt, samt rätt och möjligt ur moms- och statsbidragssynpunkt, är givetvis en bedömningsfråga som inte kan ta över alla andra överväganden som måste göras med en sådan komplex verksamhet som kommunerna bedriver. Det kan gälla kopplingen till verksamhetsidé, värdideologi m m.

Inledningsvis är det givetvis svåra gränsdragningsproblem innan man lärt sig tolka lagtexten. Ett svårtolkat område är vad som är bidragsberättigande inom det sociala vårdområdet. Självklart är ersättningar till ett HVB-hem statsbidragsgrundande.

Rör det sig om fosterhem eller familjedaghem så kan inte lönedelen ge rätt till statsbidrag eftersom det är en form av anställningsförhållande. Kommunförbundet anser emellertid, efter underhandskontakter med finansdepartementet och RSV, att intentionerna med införandet av statsbidraget ger kommunerna rätt att erhålla statsbidrag på utbetalda kostnadsersättningar med 6 procent till fosterhem och familjedaghem. Om kommunerna själva administrerat och fysiskt levererat mat och inventarier till fosterhemmen och familjedaghemmen hade man haft rätt till att lyfta av den faktiska momsens i stället.

EXEMPEL PÅ SÅDANA EXTERNA BIDRAG ELLER UPPHANDLINGSTJÄNSTER DÄR STATS BIDRAG KOMMER IFRÅGA

Fosterhem

OBS! Endast kostnadsersättningen Familjedaghem

HVB-hem

Föräldrakooperativa daghem

Ej kommunala daghem

Ej kommunala förskolor

Ej kommunala skolor

Studieförbund

Köpta utbildningstjänster

Alkoholistvård

Narkomanvård

Sjukvård - Privatläkare

Privatsjukhus

Sjukgymnastik

Kontroll och analyser av prover som ett led

i sjukvård

Konvalescenthem

Tandvård - Privatpraktiserande tandläkare

Tandhygienist

Inköp av dentaltekniska produkter från

tandtekniker

Kommunalförbund - För den del av verksamheten som inte medför skattskyldighet till moms.

Det är bruttototalsumman av utgivna bidrag och/eller erlagda ersättningar som är underlag för statsbidraget.

BOKFÖRING

Omfattningen av statsbidraget kan både ifråga om antal verifikationer och belopp bli stor. Därför är det av vikt att man redan vid attesttillfället särskiljer de verifikationer som är statsbidragsgrundande. Detta kan ske på olika sätt beroende på hur redovisningen är disponerad i den enskilda kommunen. De statsbidragsgrundande fakturorna konteras med utgiftsslag, aktivitet, underkonto etc så att man enkelt ur den löpande redovisningen ska kunna avläsa sina statsbidragsgrundande kostnader.

ANSÖKAN OM SÄRSKILT BIDRAG TILL KOMMUN (BLANKETT RSV 5786)

För att erhålla statsbidraget måste en särskild ansökan göras (RSVs ansökningsblankett framgår av bilaga 1). Kommunförbundet anser att det måste vara tillfyllest att gruppera bidragsunderlaget i följande huvudgrupper:

* sjukvård och tandvård

- * social omsorg
- * utbildning
- * kommunalförbund

I blanketten anges totalbeloppen för varje huvudgrupp. Till ansökan kan då lämpligen en verifikationssammanställning för varje huvudgrupp bifogas. Antalet verifikationer blir stort, varför det är viktigt, att man utan administrativt krångel hämtar underlaget för varje ansökningsperiod direkt från sin bokföring. Därför är det väsentligt att kommunerna går igenom sina bokföringsrutiner.

MOMSSEMINARIUM "STATSBIDRAG"

Kommunförbundet kommer att anordna 4 regionala seminarier om det momsanknutna statsbidraget och dess regelverk.

Avsikten med seminarierna är att mera konkret gå igenom de olika situationer där statsbidraget kan komma ifråga. Det är även viktigt att koppla ihop den statsbidragsgrundande verksamheten med vem som ska hyra den lokal där verksamhet bedrivs. Det är också angeläget att ordna sin bokföring så att man i princip automatiskt kan sammanställa sin ansökan om statsbidrag.

Fastställda seminariedagar är 27 maj Umeå, 28 maj Stockholm, 29 maj Göteborg och 30 maj Malmö. Det är kort framförhållning varför bifogad anmälan är bindande.

Program och seminarieanmälan bifogas, bilaga 2 och 3.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av Ronnie Peterson, Jan Svensson och Arne Pihl.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalekonomi och samhällsplanering
Ekonomiadministrativa sektionen

Anders Haglund

Ronnie Peterson

Tidigare information om statsbidraget cirkulär 1990:136 och 1991:21.

Bilaga 2

KOMMUNFÖRBUNDET

PROGRAM

Kommunalekonomi och samhällsplanering 1991-05-02
Ekonomiadministrativa sektionen

Ronnie Peterson, MK

MOMSSEMINARIUM STATSBIDRAG-MOMS

09.30--10.00 Kaffe

10.00--12.00 Inledning
Gemomgång av regelverket för statsbidraget
Exemplifiering på upphandling som kan inkluderas

12.00--13.00 Lunch

13.00--14.30   Praktiskt om bokföringen av statsbidraget
Praktiskt om ansökan av statsbidraget

14.30--   Avslutning med kaffe

Föreläsare   Ronnie Peterson
Jan Svensson
Arne Pihl